

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua) | № 11, 2020 | 26.11.2020 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.11.70](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.70)

УДК 336.22 : 332.1

*О. Є. Сушкова,
к. е. н., доцент, доцент кафедри митної справи,
Університет державної фіскальної служби України,
ORCID ID: 0000-0002-8748-7864*

*Є. С. Осадчий,
к. е. н., старший науковий співробітник НДІ економічного розвитку,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
ORCID ID: 0000-0003-3215-9473*

РОЛЬ ПЛАТНИКІВ ЄДИНОГО ПОДАТКУ У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

*O. Sushkova
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Customs,
University of the State Fiscal Service of Ukraine*

*I. Osadchyi
PhD in Economics, Senior researcher of the Research Institute of Economic Development,
SHEE "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman"*

THE ROLE OF SINGLE TAXPAYERS IN FORMATION OF FINANCIAL AND ECONOMIC POTENTIAL OF REGIONS IN UKRAINE

В статті проаналізовано фіскальну роль окремих груп платників єдиного податку, оцінено їх вплив на економічний розвиток регіонів та збільшення фінансової спроможності органів місцевого самоврядування в Україні. В результаті аналізу офіційних даних ДКСУ та ДПС України встановлено, що надходження від єдиного податку складають майже половину доходів місцевих бюджетів від місцевих податків, при цьому основними платниками єдиного податку є фізичні особи – підприємці II та III груп платників єдиного податку. Разом з тим, виявлено значні територіальні диспропорції в надходженнях цього податку як між різними областями, так і між рівнями бюджетів (64% надходжень від єдиного податку сконцентровані в бюджетах м. Києва та міст обласного значення). Доведено, що найбільше фіскальне значення для місцевих бюджетів України мають платники III групи, у той час як платники єдиного податку II групи мають значний економічний ефект, забезпечуючи працевлаштування значної кількості найманих працівників. Обґрунтовано, що темпи зростання, характер та масштаби економічної активності суб'єктів малого та середнього бізнесу напряму залежать від створеного в органах місцевого самоврядування різних рівнів та державі в цілому бізнес-клімату, бізнес-інфраструктури, видів та обсягів пільг, що надаються.

The article analyzes the fiscal role of main groups of single taxpayers and assesses their impact on the regional economic development and increasing the financial capacity of local governments in

Ukraine. The authors studied the quantitative and qualitative parameters that characterise influence of small businesses on the creation of the business environment in different regions of Ukraine and their impact on the revenue of local budgets. Additional attention was paid to natural persons-entrepreneurs and micro-businesses that are on the simplified system of taxation, as they are the main payers of the single tax.

The problem of concentration of SMEs in certain regions of Ukraine has been identified. This affects the fiscal role of such business entities and creates imbalances in the economic development of different regions of Ukraine. As of 2020, about 2 million business entities are registered in Ukraine, among which 80.7% are natural persons - entrepreneurs, who are mainly registered in Kyiv and 6 other regions of Ukraine. This causes significant territorial disparities in single tax distribution between both different oblasts and statuses of local budget (64% of single tax revenues are concentrated in the budgets of Kyiv and cities of oblast significance).

As a result of the analysis of official data of the State Treasury Service and the State Tax Service of Ukraine was found out that 1) single taxpayers not only provide revenues from the single tax, but also pay personal income tax from employees, however their share is only 4.8% of PIT revenues in the analyzed period, so there is potential to increase the fiscal role of single tax payers; 2) single tax revenues account for almost half of local budget revenues from local taxes, with the main tax payers are natural persons - entrepreneurs II and III groups of single taxpayers. The article substantiates that the growth rate, nature and scale of economic activity of small and medium-sized businesses directly depend on the business climate created by local governments and the state as a whole, business infrastructure, types and amounts of benefits provided.

Ключові слова: малий бізнес; фізична особа – підприємець; платники податків; спрощена система оподаткування; єдиний податок; місцеві бюджети.

Key words: small business; entrepreneur; taxpayers; simplified system of taxation; single tax; local budgets.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Усі прагнення реформувати податкову системи України останніми роками так чи інакше стосувались внесення змін до спрощеної системи оподаткування. Порядок функціонування цього спеціального режиму оподаткування змінювався та коригувався неодноразово, передбачаючи то значне послаблення критеріїв та порядку застосування цього режиму, то навпаки їх посилюючи. Раз від разу виникало питання доцільності існування такого пільгового режиму оподаткування малого та мікробізнесу – чи варто державі створювати сприятливі умови для розвитку малого бізнесу, чи не сприяє це подальшому поширенню схем мінімізації або ухилення від сплати податків, чи шкодить ця система реалізації фінансового потенціалу країни та її регіонів, хто реально користується спрощеною системою оподаткування та яка реальна фіскальна та економічна роль таких патинків.

В результаті поширення пандемії COVID-19 та введення карантинних заходів економіці України характерні різкий спад економічної активності, кризові явища в окремих секторах економіки, зниженням рівня доходів та платоспроможності населення. Особливо гостро обмежувальні заходи щодо непоширення COVID-19 вплинули на суб'єктів малого та мікробізнесу, зокрема тих, що здійснюють свою діяльність у сфері послуг, розваг, торгівлі, транспорту тощо. Наслідки спаду економічної активності досить відчутними є для місцевого самоврядування, де малий та мікро бізнес забезпечує зайнятність населення та значні надходження бюджету. Але досі недостатньо існує досліджень присвячених оцінці ролі платників єдиного податку в наповненні місцевих бюджетів та формуванні фінансово-економічного потенціалу окремих громад та регіонів в цілому, що зумовлює актуальність даної теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань формування доходів місцевих бюджетів, справляння місцевих податків та зборів присвячені роботи багатьох вітчизняних науковців, серед яких В. Андрущенко, О. Борзенкова, О. Василик, І. Волохова, А. Гальчинський, В. Гесць, В. Даудова, Є. Жмереко, В. Кравченко, О. Кириленко, І. Луїна, В. Опарін, К. Павлюк, Л. Тарангул, В. Письменний, Н. Проць, О. Тимченко, Л. Товкун, С. Юрій, та ін. Серед останніх праць можна виділити Григоренко В.О. [1] досліджувала можливі теоретичні напрямки вдосконалення існуючої спрощеної системи оподаткування в контексті формування фінансового потенціалу території. Хомутенко А. та Мельник М. [11], які досліджували роль місцевих податків у наповненні місцевих бюджетів України в цілому без виокремлення саме платників єдиного податку. Олейникову Л.Г., Точиліну І.В. [4], які на основі ретроспективного аналізу найбільш суттєвих проблем, з якими стикаються суб'єкти підприємницької діяльності в країнах Європи та в Україні, визначили

відмінності в інституційних умовах функціонування малого та мікробізнесу. Коба О. та Шинкар Ю. [3] здійснили порівняння загальної та спрощеної систем оподаткування. Проте питання ролі мікробізнесу та суб'єктів господарської діяльності на різних групах спрощеної системи оподаткування у формуванні бюджетів залишаються недостатньо дослідженими, а проблема підвищення рівня фінансової стійкості місцевих бюджетів новостворених ОТГ залишається невирішеною, що зумовлює необхідність подальшого дослідження.

Постановка завдання. Мета статті – в результаті вивчення фіскальної ролі окремих груп платників єдиного податку оцінити їх вплив на економічний розвиток регіонів та збільшення фінансової спроможності органів місцевого самоврядування в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. З точки зору мети дослідження важливо чітко визначити рівні місцевого самоврядування, що будуть предметом дослідження. Це особливо є актуальним, враховуючи затвердження з 12 червня 2020 року в Україні нового адміністративно-територіального устрою [7; 9]. Суб'єкти малого та середнього бізнесу, будучи фактично зареєстрованими на базовому рівні та м. Києві, й здійснюючи свою діяльність в конкретних містах, селищах і селах, мають безумовний вплив не лише на економічний потенціал та фінансову спроможність органів місцевого самоврядування (далі – ОМС) базового рівня, а й на інші рівні місцевого самоврядування. Так, в Україні в результаті адміністративно-територіальної реформи, що розпочалась у 2014 році, сформована тривірнева система місцевого самоврядування, яка включає в себе:

– базовий рівень (село, селище, місто) – 1470 територіальних громад [10] (замість 460 міст, у т.ч. обласного значення, 885 селищ міського типу, 10278 сільських рад, 28385 сільських населених пунктів, що існували раніше),

– субрегіональний рівень (райони) – 135 нових районів замість 490 районів, що існували до 2020 року (згідно Постанови № 807 [6]);

– регіональний рівень (область та міста особливого статусу) – 24 області, АРК та м. Київ і м. Севастополь.

Значна кількість адміністративно-територіальних одиниць, що існувала до початку реформи децентралізації, не могла забезпечити ефективне управління територіями і їх більшість не мала достатнього економічного та фінансового потенціалу для свого розвитку та не могла належним чином виконувати функції по життєзабезпеченню території та населення. Як приклад можна навести такі дані: за результатами виконання місцевих бюджетів, у 2016 році у 6,6% бюджетів базового рівня обсяг видатків на утримання апарату управління органів місцевого самоврядування перевищив обсяг доходів, які надійшли до відповідних місцевих бюджетів. Тобто доходи бюджету зазначених місцевих рад були меншими, ніж витрати на утримання їхнього апарату управління, що свідчить про їх низьку фінансову самостійність та неефективність.

В свою чергу суб'єкти малого та середнього бізнесу мають надзвичайно важливу роль у сприянні розвитку регіонів України, підвищенні їх економічного потенціалу, а також в наповненні місцевих бюджетів податками. Для оцінки їх ролі було досліджено кількісні та якісні параметри участі суб'єктів малого бізнесу в формуванні бізнес-середовища регіонів України та дохідної частини місцевих бюджетів. При цьому окрема увага була приділена фізичним особам-підприємцям (далі – ФОП) та мікробізнесу, які перебувають на спрощеній системі оподаткування, оскільки саме вони є основними платниками єдиного податку, який має суттєве фіскальне значення для місцевих бюджетів України.

Рівень фінансової спроможності регіонів України та відповідно їх потенціалу щодо забезпечення соціально-економічного зростання напряму залежить від доходів місцевих бюджетів, в основному від податкових надходжень. В результаті аналізу даних ДКСУ дійшли висновку, що у 2015-2019 роках в середньому податкові надходження до місцевих бюджетів були сформовані на 57% за рахунок податку на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО), основними платниками якого є бюджетні установи та суб'єкти малого та середнього бізнесу, які мають найманих працівників. Із 8 регіонів, що мають темпи приросту ПДФО вищі за середній показник по Україні, 2 регіони мали приріст понад 23% – м. Київ (+23,9%) та Донецька область (+23,0%) [2].

Взагалі, станом на 2020 рік в Україні зареєстровано близько 2 млн суб'єктів господарювання, серед них 80,7% це фізичні особи – підприємці (далі – ФОП, більшість з яких на спрощеній системі оподаткування). При цьому найбільша кількість малих підприємств сконцентрована в м. Києві (у 2019 році 27% від загальної кількості малих підприємств в Україні), ще близько 36% малих підприємств зареєстровані в 6 областях України – Дніпропетровській (8,2%), Одеській (6,9%), Харківській (6,6%), Київській (5,5%), Львівській (5,4%) та Запорізькій (4,1%). Отже, чітко простежується тенденція до концентрації суб'єктів МСБ в окремих областях України, що позначається на фіскальній ролі таких СГД та дисбалансах економічного розвитку різних регіонів України.

Іще в середньому на 27% податкові надходження місцевих бюджетів у 2015-2019 роках формувались за рахунок місцевих податків та зборів. Серед місцевих податків основними є податок на майно (в середньому 15% доходів місцевих бюджетів та 51,24% доходів місцевих бюджетів від місцевих податків) та єдиний податок (в середньому 12% доходів місцевих бюджетів та 48,44% доходів місцевих бюджетів від місцевих податків) (рис. 1), що свідчить про фіскальну вагомість спрощеної системи оподаткування в системі місцевих податків і зборів. Якщо податок на майно сплачується як бізнесом, так і громадянами (хоча статистика свідчить, що в основному бізнесом), то єдиний податок повністю сплачується ФОП та юридичними особами, які знаходяться на спрощеній системі оподаткування.

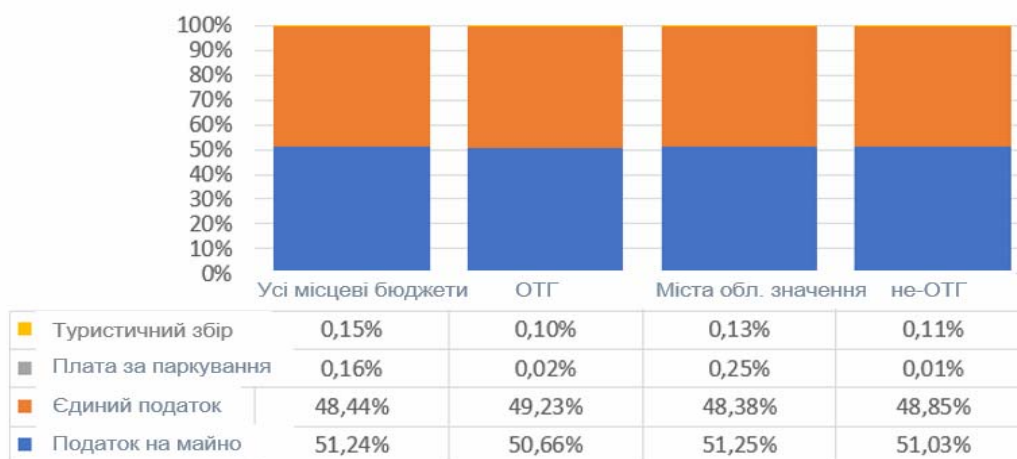

Рис. 1. Структура надходжень від місцевих податків і зборів до бюджетів ОМС різних рівнів
Джерело: складено на основі даних Державної казначейської служби України

Зважаючи на фіскальну вагомість єдиного податку для місцевих бюджетів та те, що це чи не єдиний податок, який сплачується лише суб'єктами малого і мікро бізнесу, аналізу цього податку варто приділити більше уваги. Надходження єдиного податку до доходної частини місцевих бюджетів України за 2019 рік склали 35,2 млрд грн, що на 19,3 % більше, ніж на 2018 рік [2]. До регіонів, які мають найбільший рівень надходжень з єдиного податку, незмінно належать м. Київ (6,9 млрд грн. у 2019 році) та Харківська, Дніпропетровська, Львівська, Одеська, Київська та Запорізька області (рис. 2). Взагалі, 64% надходжень від єдиного податку сконцентровані в бюджетах м. Києва та міст обласного значення, ще 12% в бюджетах ОТГ, а в усіх інших бюджетах базового рівня лише 24% цього податку.

Рис. 2. Рейтинг регіонів України, що мають найбільший обсяг надходжень до місцевих бюджетів з єдиного податку у 2016-2019 роках
Джерело: складено на основі [8; 12]

Основними платниками єдиного податку є ФОП (рис. 3). При цьому дані ДПС України за 2016-2019 роки свідчать, що загальна кількість платників єдиного податку має стабільну тенденцію до зростання (+334,3 тис осіб за 4 роки), але темпи зростання знижуються з 111,6% у 2017 році до 106,6% у 2019 році.

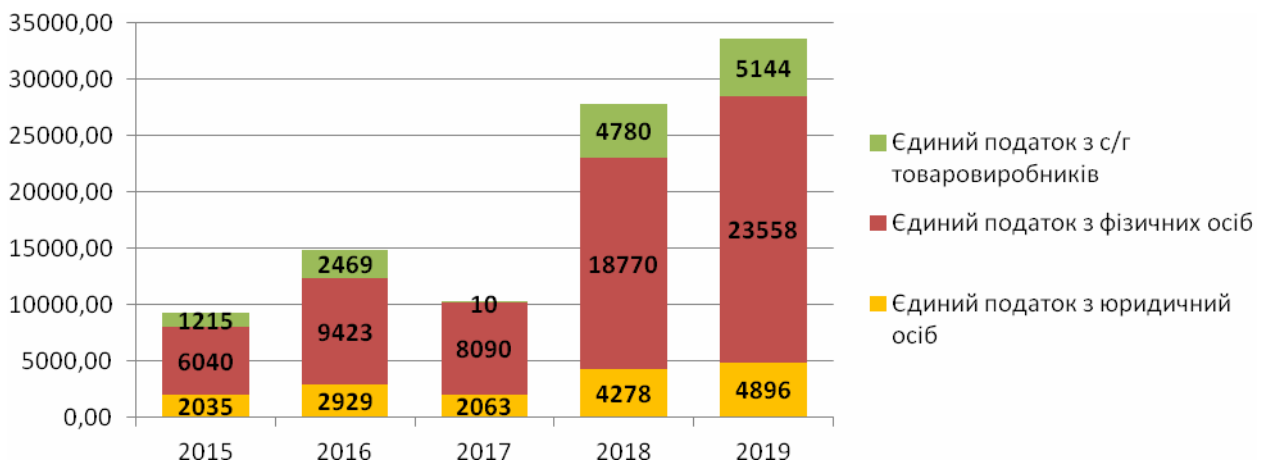

Рис. 3. Структура надходжень єдиного податку до місцевих бюджетів у 2015-2019 роках

Джерело: складено на основі даних Державної казначейської служби України

При цьому збільшення кількості платників єдиного податку спостерігається в основному по групі 3 – ФОП та малий бізнес – збільшення на 223,4 тис осіб за 4 роки (рис. 4). При цьому кількість юридичних осіб на єдиному податку зросла лише на 6% (з 155 тис суб'єктів у 2016 році до 165 тис у 2019 році), а ФОП, що перебувають на 3 групі, за аналогічний період стало майже у 2 рази більше (з 217 тис осіб у 2017 році до 430 тис у 2019 році), що може означати про зростання рівня мікропідприємництва в країні (рис. 4).

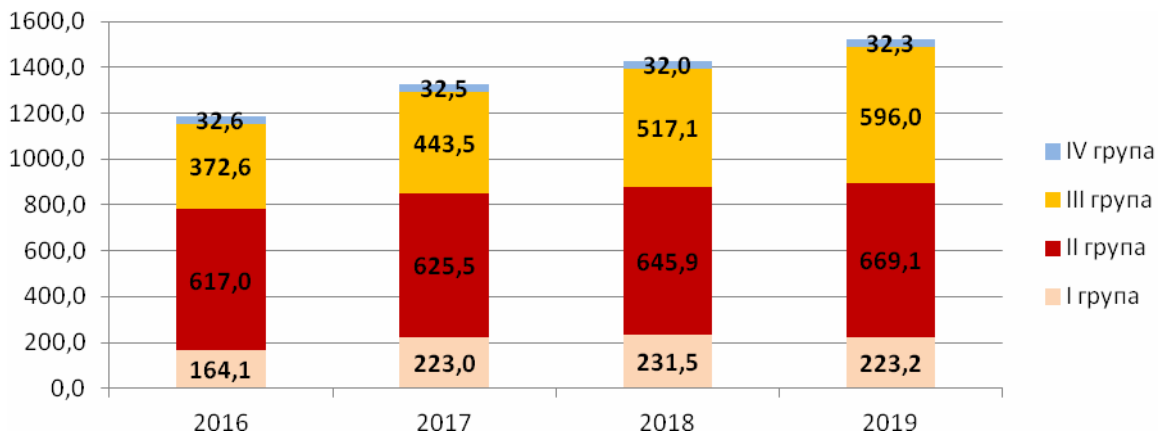

Рис. 4. Розподіл платників єдиного податку за групами у 2016-2019 роках, тис осіб

Джерело: складено авторами на основі даних ДПС України

Найбільше в Україні, або 83% від загальної кількості платників єдиного податку це платники II (лише ФОП) та III (ФОП та юридичні особи) груп (у 2019 році 44% та 39% відповідно). Більше того, майже 85% всіх платників єдиного податку є ФОП. Третя група на 72% сформована за рахунок ФОП, а на 28% за рахунок юридичних осіб (рис. 5).

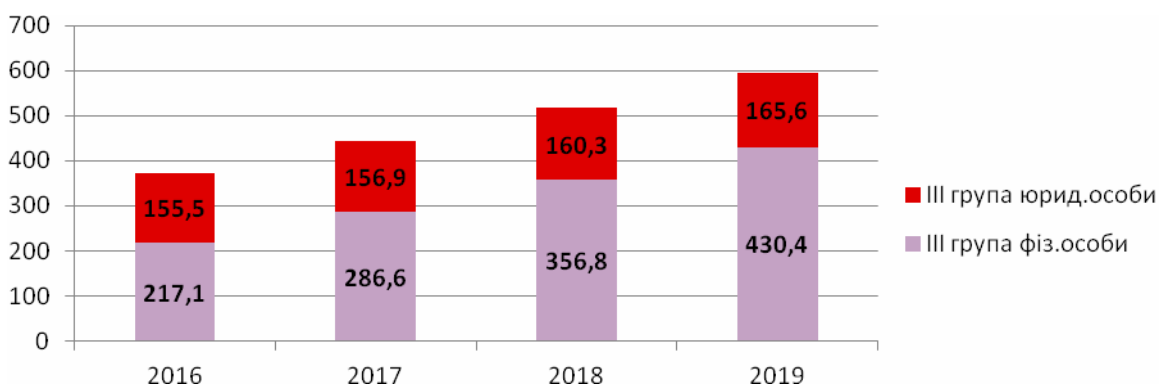

Рис. 5. Розподіл платників єдиного податку III групи в Україні за 2016-2019 роки, тис осіб

Джерело: складено авторами на основі даних ДПС України

При цьому переважна кількість ФОП перебуває саме на II та III групі платників єдиного податку (в 2019 році відповідно 55% та 27% від загальної кількості фізичних осіб – платників єдиного податку), що означає, що вони можуть мати найманих працівників [5], а отже крім єдиного податку та податку на майно сплачують також ПДФО із зарплат своїх найманих працівників до місцевих бюджетів та ЄСВ до ПФУ за найманих працівників та за себе. Отже, такі єдиноплатники мають окрім значного фіскального, ще й економічний ефект для регіонів України, на території яких здійснюють свою діяльність, створюючи робочі місця.

Найбільше фіскальне значення для місцевих бюджетів України мають платники III групи, які в середньому сплачують 67,5% загального обсягу єдиного податку, що надходить до місцевих бюджетів (рис. 6). І це не дивно, оскільки такі платники сплачують 5% податку від свого обороту (якщо вони не є платниками ПДВ), або 3%, якщо є платниками ПДВ [5].

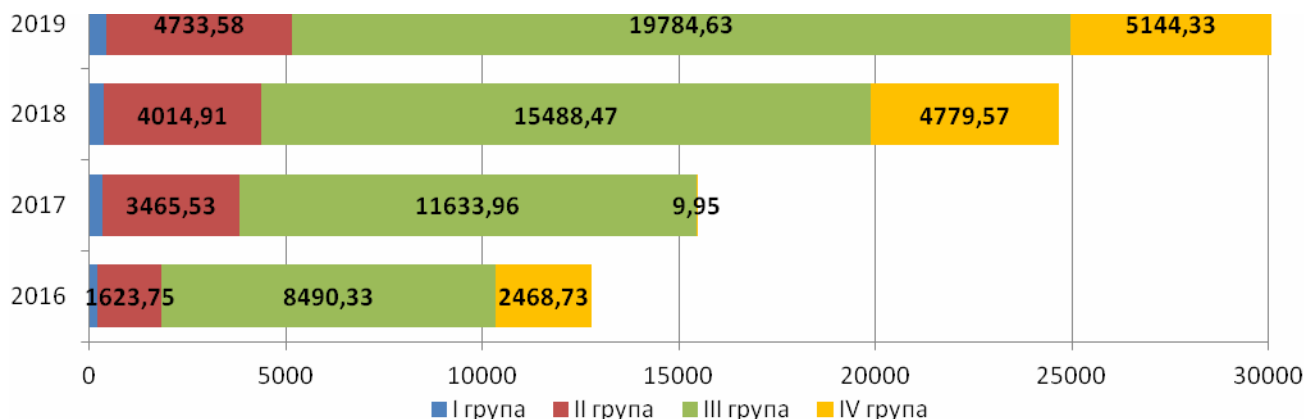

Рис. 6. Динаміка та структура надходжень єдиного податку у 2016-2019 роках, млн грн
Джерело: складено на основі даних ДПС України та Державної казначейської служби України

Отже, з наведеної вище інформації видно, що платники єдиного податку I групи забезпечують лише 2% загального обсягу надходжень єдиного податку, при цьому їх частка в загальній кількості платників становить в середньому 15%. Платники II групи (яких 47% від всіх платників єдиного податку) забезпечують лише 16,8% загального обсягу надходжень з єдиного податку. Основною причиною цього є те, що I та II групи мають фіксовану ставку податку, яка залежить від розміру мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму, а не від їх реального обороту [5]. До того ж I група може здійснювати роздрібний продаж або надавати послуги лише фізичним особам. В 2019 році 17% загального обсягу надходжень з єдиного податку у місцеві бюджети забезпечили сільськогосподарські товаровиробники (група IV), в середньому за аналізований період на їх частку приходиться 14% надходжень з єдиного податку.

Максимальний рівень фіскальної віддачі від діяльності платників єдиного податку III групи демонструє і показник середньої суми єдиного податку, сплаченої 1 платником єдиного податку в рік, – 33,2 тис грн у 2019 році (рис. 7). Майже в 5 разів менший рівень фіскальної віддачі від діяльності платників єдиного податку II групи – 7,1 тис грн у 2019 році, та відповідно в 17 разів платників єдиного податку I групи – 1,9 тис грн у 2019 році.

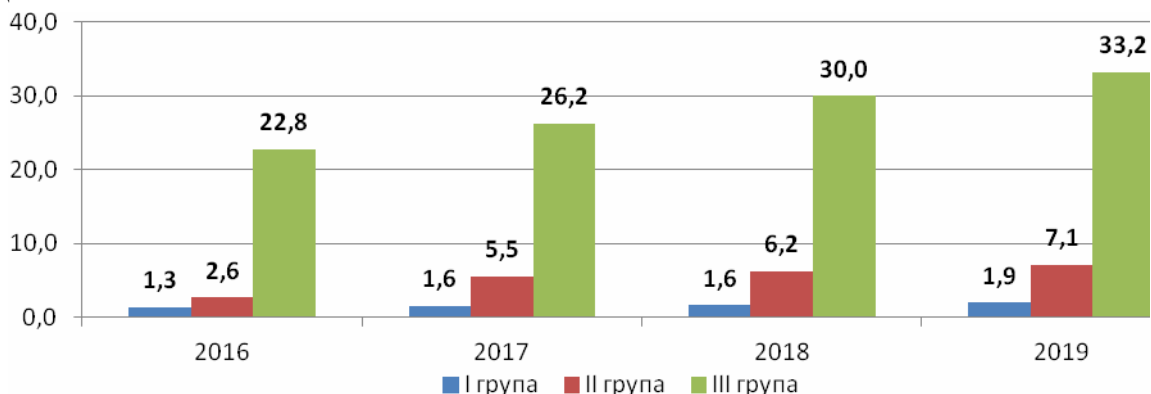

Рис. 7. Рівень фіскальної віддачі платників єдиного податку за групами у 2016-2019 роках, тис грн на 1 платника в рік

Джерело: складено на основі даних ДПС України

Але не зважаючи на незначний рівень фіскальної віддачі діяльності платників єдиного податку II групи, вони мають суттєвий економічний ефект, оскільки майже 70% найманих працівників, які працевлаштовані у платників єдиного податку, саме задіяні в господарській діяльності цієї групи платників (рис. 8), але це становить лише 7,5% від загальної кількості зайнятих в Україні.

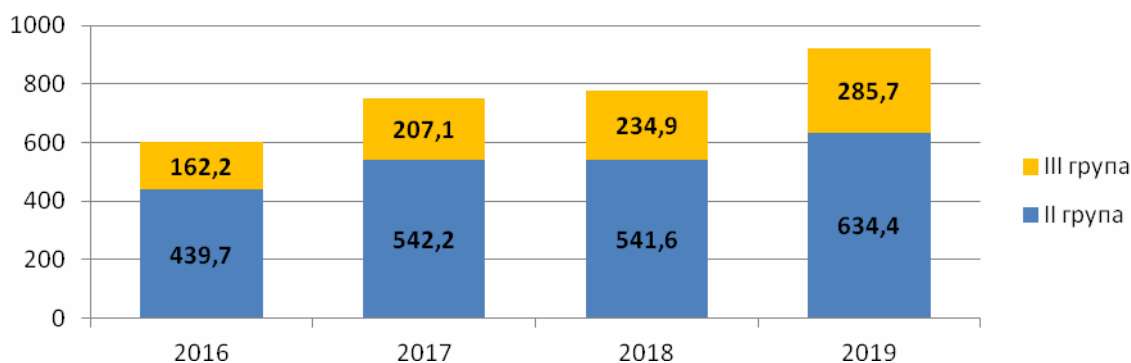

Рис. 8. Кількість найманих працівників у розрізі груп платників єдиного податку у 2016-2019 роках, тис осіб

Джерело: складено на основі даних ДПС України

При цьому II група платників єдиного податку забезпечує близько 67% надходжень з податку на доходи фізичних осіб, що сплачують платники єдиного податку (рис. 9), що становить 3,2% загального обсягу надходжень податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів України.

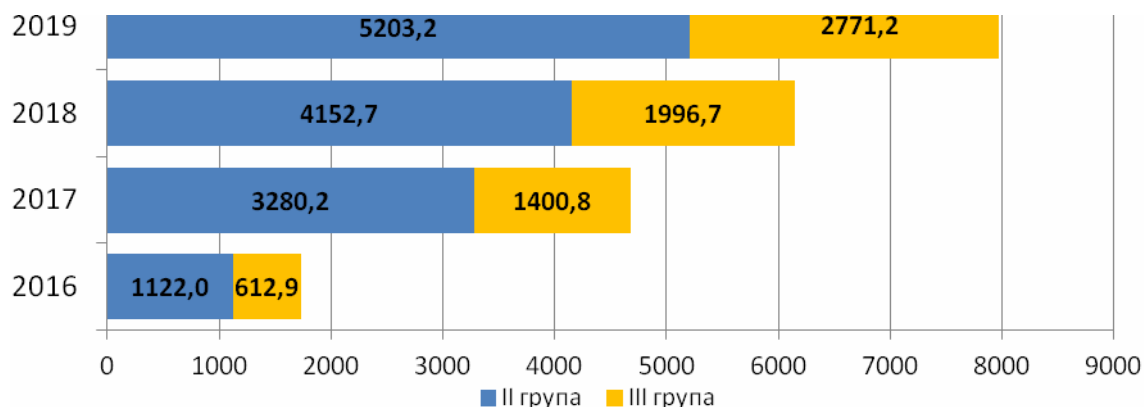

Рис. 9. Обсяги сплати податку на доходи фізичних осіб платниками єдиного податку II та III груп в Україні у 2016-2019 роках, млн грн

Джерело: складено на основі даних ДПС України

Показник середньої суми податку на доходи фізичних осіб, сплаченого платником єдиного податку у розрахунку на 1 найманого працівника в рік, демонструє, що максимальний рівень фіскальної віддачі забезпечує діяльність платників єдиного податку III групи – 9699,9 грн у 2019 році (рис. 10).

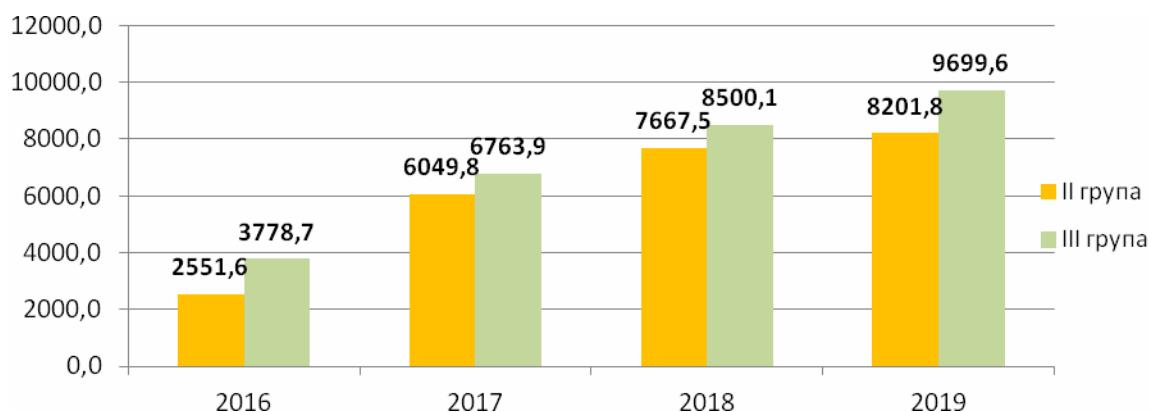

Рис. 10. Рівень фіскальної віддачі платників єдиного податку щодо сплати ПДФО у 2016-2019 роках, грн на 1 найманого працівника в рік

Джерело: складено на основі даних ДПС України

Загалом обсяги надходжень до місцевих бюджетів з податку на доходи фізичних осіб, що був сплачений платниками єдиного податку II та III груп, за 2016-2019 роки збільшились більш ніж у 4,5 рази – з 1734,9 млн грн у 2016 році до 7974,4 млн грн у 2019 році, проте це лише 4,8% від загальної суми надходжень ПДФО до

місцевих бюджетів України в середньому в аналізованому періоді. Отже, існує потенціал до збільшення ролі платників єдиного податку у наповненні місцевих бюджетів у частині збільшення розміру заробітної плати найманих працівників та зростання кількості найманих працівників, якщо для цього будуть сприятливі економічні передумови.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, можна зробити висновок, що малий бізнес займає значну частку бізнес-середовища України, а також має суттєву роль в сприянні економічного і соціального розвитку територіальних громад різних рівнів та рівні їх фінансової забезпеченості та спроможності, а для західних регіонів України становить основу їх економічного розвитку. В свою чергу, темпи зростання, характер, сфери та масштаби економічної активності суб'єктів малого та середнього бізнесу напряму залежать від створеного в громадах бізнес-клімату, бізнес-інфраструктури, видів та обсягів пільг, що надаються. Тому, враховуючи той факт, що будь-які заходи щодо посилення податкового контролю за діяльністю платників податків призводять або до припинення частиною з них підприємницької діяльності, або до переведення її в «неофіційний формат», вносити корективи в функціонування системи справляння єдиного податку слід зважено та з урахуванням як поточного фінансового стану суб'єктів малого та мікробізнесу та економічних реалій, в яких вони функціонують, так і можливих наслідків для економіки переважної кількості регіонів України та рівня фінансової забезпеченості місцевих бюджетів.

Список використаних джерел.

1. Григоренко В.О. Удосконалення спрощеної системи оподаткування в контексті формування фінансового потенціалу території. *Ефективна економіка*. 2013. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1738> (дата звернення: 12.11.2020).
2. Довідка щодо стану виконання місцевих бюджетів: Виконання доходів місцевих бюджетів за січень-грудень 2019 року : офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk> (дата звернення: 12.11.2020).
3. Коба О.В., Шинкар Ю.Л. Порівняльний аналіз загальної та спрощеної системи оподаткування: особливості застосування, проблеми та напрями їх вирішення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 25 (1). С. 116-120.
4. Олейникова Л.Г., Точиліна І.В. Спрощена система оподаткування в наративі проблем малого підприємництва в Україні. *Фінанси та оподаткування*. 2019. № 2 (84). С. 89-98. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-2\(84\)-89-98](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-2(84)-89-98) (дата звернення: 12.11.2020).
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI, в редакції від 07.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 12.11.2020).
6. Про утворення та ліквідацію районів : Постанова Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-IX#top> (дата звернення: 12.11.2020).
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 707-р, № 708-р, № 709-р, № 710-р, № 711-р, № 712-р, № 713-р, № 714-р, № 715-р, № 716-р, № 717-р, № 718-р, № 719-р, № 720-р, № 721-р, № 722-р, № 723-р, № 724-р, № 725-р, № 726-р, № 727-р, № 728-р, № 729-р, № 730-р
8. Статистичний збірник «Бюджет України 2018», підготовлений відділом статистики державних фінансів Департаменту державного бюджету Міністерства фінансів України : офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/Budget%20of%20Ukraine%202018%20\(for%20website\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/Budget%20of%20Ukraine%202018%20(for%20website).pdf) (дата звернення: 12.11.2020).
9. Те, чого ніколи не було в Україні: Уряд затвердив адмінтерустрій базового рівня, що забезпечить повсюдність місцевого самоврядування : веб-портал «Децентралізація». URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12533> (дата звернення: 12.11.2020).
10. Територіальна громада як базова ланка адміністративно-територіального устрою України: проблеми та перспективи реформування. Аналітична доповідь. Київ : НІСД, 2016. URL : <https://cutt.ly/FdBbHSN> (дата звернення: 12.11.2020).
11. Хомутенко А., Мельник М. Фіскальна роль місцевих податків в Україні. *НАУКОВИЙ ВІСНИК*. 2016. № 2 (254). С. 169 – 186.
12. Open Budget : державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/> (дата звернення: 12.11.2020).

References.

1. Grygorenko, V.O. (2013), “Improving the simplified taxation system in the context of forming the financial potential of the territory”, *Efektivna ekonomika*, vol. 1, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1738> (Accessed November 12, 2020).
2. Ministry of Finance of Ukraine (2019), “Information about the status of implementation of local budgets: Implementation of local budget revenues in January–December, 2019”, available at: <https://mof.gov.ua/uk> (Accessed November 12, 2020).
3. Koba, O.V. and Shynkar, Yu.L. (2019), “Comparative analysis of the general and simplified taxation system: features of application, problems and directions of their solution”, *Naukovyi visnyk Uzhgorods'kogo natsional'nogo universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove gospodarstvo*, vol. 25 (1), pp. 116-

120.

4. Oleinikova, I.G. and Tochylyna, I.V. (2019), "Simplified taxation system in the narrative of small business problems in Ukraine", *Finansy ta opodatkovannya*, vol. 2 (84), pp. 89-98. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-2\(84\)-89-98](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-2(84)-89-98).

5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Tax Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (Accessed November 12, 2020).

6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2020), Resolution "About formation and liquidation of areas", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-IX#top> (Accessed November 12, 2020)

7. Cabinet of Ministers of Ukraine (2020), "Resolution dated 12.06.2020 no. 707-p, no. 708-p, no. 709-p, no. 710-p, no. 711-p, no. 712-p, no. 713-p, no. 714-p, no. 715-p, no. 716-p, no. 717-p, no. 718-p, no. 719-p, no. 720-p, no. 721-p, no. 722-p, no. 723-p, no. 724-p, no. 725-p, no. 726-p, no. 727-p, no. 728-p, no. 729-p, no. 730-p", available at: <https://www.kmu.gov.ua/npasearch?type=acts> (Accessed 10 Nov 2020).

8. State Statistics Service of Ukraine (2019), "Budget of Ukraine 2018. Statistical yearbook", available at: [https://mof.gov.ua/storage/files/Budget%20of%20Ukraine%202018%20\(for%20website\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/Budget%20of%20Ukraine%202018%20(for%20website).pdf) (Accessed November 12, 2020)

9. Decentralization (2020), "What has never happened in Ukraine: The government approved the basic level administrative building, which will ensure the ubiquity of local self-government", available at: <https://decentralization.gov.ua/news/12533> (Accessed November 12, 2020)

10. NISD (2016), "Territorial community as a basic link of the administrative-territorial structure of Ukraine: problems and prospects of reform. Analytical report", available at: <https://cutt.ly/FdBbHSN> (Accessed November 12, 2020).

11. Khomutenko, A. and Mel'nyk, M. (2016), "Fiscal role of local taxes in Ukraine", *Naukovyi visnyk*, vol. 2 (254), pp. 169 – 186.

12. State budget web portal for citizens "Open Budget" (2020), available at: <https://openbudget.gov.ua> (Accessed November 12, 2020).

Стаття надійшла до редакції 17.11.2020 р.